

JAROSLAV HEYROVSKÝ JE CELÝ ROK 2015 NA CESTÁCH: PO PRAZE, PARDUBICÍCH A BRNĚ PŘIJÍZDÍ ZA ŽÁKY PROSTĚJOVSKA

Putovní výstava Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v.v.i. s názvem Příběh kapky, seznamuje již sedmým rokem širokou laickou veřejnost se životem a vědeckou prací Jaroslava Heyrovského, našeho dosud jediného držitele Nobelovy ceny za chemii. V roce 2015, kdy si připomínáme 125. výročí jeho narození, výstava celý rok cestuje po českých a moravských školách: v lednu v Praze, na jaře v Gymnáziu Mozartova Pardubice, prázdniny a začátek podzimu strávila v Science centru VIDA! v Brně a nyní, na závěr roku 2015, zavítá do Reálného gymnázia a ZŠ města Prostějova, které je školou zaměřenou na přírodní vědy. Součástí studia jsou mj. i odborné exkurze a studijní pobyty, které prohlubují a rozšiřují znalosti studentů a umožňují jim nahlédnout pod pokličku vědeckého výzkumu a do praxe. "Naše škola má v rámci každoročního týdenního studijního pobytu na ústavech Akademie věd v Praze navázán úzký kontakt do Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v.v.i.. Studenti tráví celý den v laboratořích, kde provádějí jednoduché experimenty s využitím moderních měřicích a zobrazovacích přístrojů. Několikaletá spolupráce s tímto ústavem letos navíc vyústila v uspořádání ojedinělé výstavy „Příběh kapky“ v naší škole, na kterou zveme širokou veřejnost," upřesňuje ředitel školy RNDr. Ing. Rostislav Halaš. V laboratořích plnou polarografických přístrojů, knih, fotografií a dalších předmětů spojených s vědeckou činností a životem Jaroslava Heyrovského se promění vestibul a respirium školy (4.11.-22.12.2015).

"Výstava také patří do pestré mozaiky programů Akademie věd ČR, kterými si po celý rok 2015 připomínáme 125. výročí založení České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění – předchůdkyně dnešní Akademie věd ČR," dodává Dr. Květa Stejskalová, autorka výstavy, která ji bude stavět již po osmnácté.

Více na stránce výstavy <http://www.jh-inst.cas.cz/heyrovsky>

použita mapa ČR od
© geography.tym.cz

Myšlenka uspořádat tuto výstavu se zrodila koncem roku 2008 s cílem připomenout v roce 2009 veřejnosti 50. výročí udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému (10.12.1959). "Nikdo tehdy nevěřil, že život výstavy se jaksí protáhne. Naše původní představa byla uspořádat ji na třech místech a připomenout 50. výročí udělení Nobelovy ceny. Toto je ale již její 18. expozice, a výstava tak putuje po České republice sedmým rokem," představuje výstavu jedna z jejích autorů Květa Stejskalová. V letech 2009 až 2015 byla výstava instalována v Pardubicích (2x), Brně (2x), Praze (4 x), Olomouci, Ostravě, Jihlavě, Ústí nad Labem, Děčíně, Teplicích, Žďáru n. Sázavou, Železném Brodu a Vítkově. Možnost navštívit některou ze 17 různých expozic již tak mělo okolo 18 650 návštěvníků. I v roce 2015 je výstava jednou z mnoha akcí ÚFCH JH, kterými se ústav zapojuje do programu vzdělávání mladých zájemců o přírodní vědy a popularizace vědy jako takové. "Máme i další zájemce o vystavení v roce 2016. Není totiž problém expozici naložit a přivést, do 48 hodin nainstalovat a nechat na měsíc či dva žít vlastním životem. Naším vzdáleným cílem je vytvořit z ní v budoucnu trvalou expozici, ať již to místo bude v Praze či jinde v České republice," dodává Květa Stejskalová.

Putovní výstava má tři části: první část expozice je tvořena sadou dvanácti panelů (formát A0), které s využitím fotografií a dokumentů přibližují návštěvníkovi život a vědeckou práci Jaroslava Heyrovského (20.12.1890-27.3.1967). Rodinou Heyrovských byly k pořízení kopií zapůjčeny fotografie z rodinného alba, z nichž některá foto nebyla dříve na veřejnosti prezentována. Rada fotografií, diapositivů a písemných materiálů z archivu ústavu ilustruje výzkumnou práci J. Heyrovského a jeho týmu. Druhou část expozice tvoří přístroje (vývojová řada 10 přístrojů tzv. polarografů), skleněné polarografické nádoby, diapositivy, se kterými polarografisté přednášeli, ukázky knih a publikací o polarografii v různých světových jazycích a i několik polarografických kuriozit. Filmy zhotovené v 50. a 60 letech dokumentující Heyrovského výzkum bývají zájemcům promítány ve třetí části expozice ve formě nekonečné smyčky. Výstavu doplňuje často doprovodný program popularizačních přednášek nejen o Jaroslavu Heyrovském a jeho výzkumu v oboru polarografie, ale i o současné vědě a výzkumu v oboru fyzikální chemie, kterou se vědci v ÚFCH JH zabývají dnes.

Pro výběr exponátů tým autorů - vědců z oboru fyzikální chemie (Květa Stejskalová, Michael Heyrovský a Robert Kalvoda † 2012) prohlédl téměř 10 kg písemných materiálů, více než tři stovky fotografií či diapositivů, 6 km celuloidových filmů a desítku polarografických přístrojů. Výstava je již od července 2009 veřejnosti představována prostřednictvím denně aktualizovaných českých i anglických webových stránek, kde si jejich návštěvník může např. spustit videopozvánku, ukázky starých filmů, prohlédne si fotografie z různých expozic a dočte se, co na ní bude možné vidět, ale i jaký doprovodný program bude možné navštívit. Výstavu doprovázejí přednášky s titulem "*Jaroslav Heyrovský, bádající, objevující*", které navštěvují převážně pedagogové se svými studenty a žáky. Dosud bylo předneseno 62 přednášek a vyslechlo je 2 915 zájemců.

Organizátoři pro návštěvníky připravují i různé upomínkové předměty s tematikou výstavy (plakáty, zmenšené kopie hlavních výstavních plakátů uspořádané do brožury, pohledy, záložky, kvízy či výukové pracovní listy aj.), které si zájemci mohou z výstavy odnést. Dalším bonusem je nulové vstupné na výstavu. Na nákladech na její uspořádání, spojených hlavně s jejím převozem a tiskem posterů, se vedle ÚFCH JH (*výstava je jako informační nástroj součástí projektu ústavu s názvem Tři nástroje zaměřené na vzdělávání mládeže a popularizaci výsledků VaV veřejnosti*) podíleli i partneři, kteří pro její uspořádání propůjčili své prostory (PřF a MFF Univerzity Karlovy v Praze, FCHT Univerzity Pardubice, Hvězdárna a planetárium M. Koperníka v Brně, PřF Univerzity Palackého v Olomouci, Úřad MČ Praha 8, SPŠCHG akademika Heyrovského v Ostravě a Muzeum Vysočiny Jihlava, SPŠ v Ústí nad Labem, ČVUT v Děčíně, ZŠ Koperníkova v Teplicích, BiGy Žďár n. Sázavou, SUPŠS Železný Brod, město Vítkov, Gymnázium Mozartova Pardubice, Science centrum VIDA! Brno) či přispěli finanční částkou na krytí části jejich nákladů (např. DataApex s.r.o., Merck s.r.o. Sigma-Aldrich, s.r.o., projekt NANOPIN, ATG, s.r.o., Bochemie Group, BorsodChem MCHZ, s.r.o.; Teva Pharmaceuticals ČR, s.r.o., Spolchemie, a.s., Sdružení moravských pracovišť AVČR v Brně).

Putovní výstava Příběh kapky patří do celé řady popularizačních akcí, kterými vědci z ÚFCH JH pravidelně seznamují zájemce o přírodní vědy z řad veřejnosti s vědou a výzkumem, který za zdi budovy v Dolejškově ulici na Praze 8 běžně probíhá (viz - <http://www.jh-inst.cas.cz/3nastroje>). V roce 2014 se 70 různých akcí pořádaných pro školní mládež (ZŠ, SŠ, VŠ) nebo veřejnost zúčastnilo 4705 zájemců. Autoři výstavy se s ní zapojují do celorepublikového programu popularizace vědy a techniky, který má dlouhodobě nelehký úkol: představit žákům a studentům chemii a fyziku jako perspektivní obory, navíc zajímavé, bez nichž se dnešní moderní společnost obejde jen stěží.

17 různých expozic, které celkem zatím trvaly 26,5 měsíce, dosud navštívilo přes 18 650 návštěvníků. V roce 2016 si putovní výstavu již rezervovali další zájemci: Gymnázium Uherské Hradiště a opavské Mendelovo Gymnázium. Příběh kapky tedy čeká, jak jinak, další perný rok.

Aktuální život výstavy lze sledovat na jejich stránkách s adresou <http://www.jh-inst.cas.cz/heyrovsky>.

ÚFCH J. Heyrovského AV ČR, v.v.i.

Ústav byl zřízen k 1. 3. 1972 pod názvem Ústav fyzikální chemie a elektrochemie J. Heyrovského ČSAV. Vznikl sloučením Polarografického ústavu, který byl založen v roce 1950 a k 1. 1. 1953 začleněn do ČSAV, a Ústavu fyzikální chemie ČSAV, který byl zřízen k 1. 1. 1955 z dřívější Laboratoře fyzikální chemie, založené v ČSAV k 1. 1. 1953. Současný název ústavu byl přijat k 1. 8. 1993. Od 1. ledna 2007 se ústav stal veřejnou výzkumnou institucí ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb.

Předmětem činnosti ÚFCH JH je v první řadě badatelský výzkum ve fyzikální chemii včetně elektrochemie, v analytické chemii a v chemické fyzice, uskutečňovaný teoretickými (výpočetními) a experimentálními metodami. Ústav dále napomáhá uplatňování výsledků svého badatelského výzkumu v praxi. Významně se též ve spolupráci s vysokými školami podílí na výuce a vzdělávání vysokoškolských studentů a doktorandů.

ÚFCH JH je se svými téměř 200 zaměstnanci (s celkovým počtem úvazků 165), přičemž více než 75 procent jsou vysokoškolsky vzdělaní vědečtí a odborní pracovníci, jedním ze 6 ústavů chemické sekce II. vědní oblasti o živé přírodě a chemických vědách AV ČR (www.cas.cz). Více informací naleznete ve webové aplikaci ústavu s adresou www.jh-inst.cas.cz.

Kontakt: ÚFCH JH AV ČR, v.v.i., Dolejškova 2155/3, 182 23 Praha 8

Tel.: 266053265, 604896480; kvetoslava.stejskalova@jh-inst.cas.cz; www.jh-inst.cas.cz.